

31.10.2012

Forskellighed og fordomme – Et undervisningsprojekt om intolerance

Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS), Holocaust og folkedrab arbejder på et projekt, der har til formål at modvirke intolerance og styrke undervisning om forskellighed og fordomme i grundskolen.

Projektet indeholder en opsøgende indsats i en række 7.-9. klasser landet over, der skal skabe øget viden om nogle af de udfordringer, lærere og elever møder i undervisning om emner relateret til intolerance. Interview med lærere og elever har dannet udgangspunktet for udviklingen af en rapport rettet mod lærere og skoleledere samt undervisningsmaterialet ”Forskellighed og fordomme”.

Rapporten samler og opsummerer erfaringer, synspunkter og praksisser fra lærere og elever. Disse erfaringer og problematikker viderebehandles i undervisningsmaterialet, hvor de følges af konkrete anbefalinger til undervisningen. Samlet set skal projektet give faglig viden til lærere og ruste dem til at gå bagom begreber som fordomme, normer, eksklusion og diskrimination. Gennem en normkritisk tilgang tilsigter materialet samtidig at give redskaber til at udfordre elevernes tænkemåder og styrke deres kompetencer til at analysere varierende udtryk for intolerance og diskrimination.

Undervisningsmaterialets tilgang

Hvorfor har mennesker fordomme, og er fordomme nødvendigvis forkerte? Kan man modarbejde fordomme gennem undervisning – og hvordan undgår man at introducere nye fordomme og stereotyper for eleverne? Ovenstående spørgsmål står centralt i materialet. Det tager afsæt i, at mennesker skaber orden gennem kategoriseringer, og at vi skaber identitet ved at udpege andre, som er anderledes end os selv. Derfor er fordomme noget, vi alle har. I komplekse samfund er det afgørende, at der er plads til alle, og at vi ikke behøver at være ens. Gennem faglige tekster til lærerne samt opgaver og elevmateriale rustes materialet lærere og elever til at arbejde med, hvordan man forholder sig til forskellighed og fordomme i demokratiske samfund.

Materialet er tilpasset fagene samfundsfag, historie, dansk og kristendom i udskolingen i grundskolen, men emnerne er ligeledes relevante på landets seminarier og gymnasiale uddannelser samt i relevante foreninger. Problemstillinger og cases, der behandles undervejs, vil følges op af konkrete øvelser, opgaver m.m. til eleverne, der vil kunne printes i kopi-ark fra websiden www.folkedrab.dk/intolerance.

Materiale kan fra foråret 2013 findes i en online beta-udgave på www.folkedrab.dk/intolerance, hvorfra det vil være tilgængeligt til brug og test i undervisningen. Herefter vil materialet blive færdiggjort og udgivet i trykt form.

Materialets opbygning

Eksempler og cases tjener materialet igennem til at konkretisere problemstillinger og sætte fokus på problematikker forbundet med de konkrete emner: normer, ligebehandling og diskrimination, minoritets- majoritetsrelationer og identitet. Dermed viser materialet, at eksklusionsmekanismer og intolerance findes i alle miljøer og altid bør tilgås med en kritisk, men demokratisk tilgang.

Materialet er opdelt i 6 kapitler, der kan læses i forlængelse af hinanden eller i uddrag. I det indledende 1. kapitel behandles særlige problemstillinger og udfordringer i emnet, der følges af en række anbefalinger til undervisningen. Disse anbefalinger vil blive konkretiseret undervejs i materialet

I 2. kapitel præsenteres materialets tilgang til centrale begreber som intolerance, racisme og diskrimination. Dette følges af en behandling af, hvordan man kan forstå og undervise om emner som identitet, kultur og etnicitet. Kapitlet anlægger en normkritisk tilgang, der styrker elever i at udfordre normer og stereotyper og lægger op til kildekritisk arbejde.

I kapitel 3 behandles anti-muslimske holdninger særligt i den danske offentlighed. Det perspektiveres med diskussioner om danskhed og demokrati, og hvad det vil sige at være dansk.

4. kapitel behandler fordomme, diskrimination og forfølgelse af jøder gennem historien. Her gennemgås antisemitismen i et historisk perspektiv for at vise, hvordan historiens skiftende udtryk for antisemitisme er påvirkelige af skiftende strømninger i tiden. Denne gennemgang viser, at holdninger ikke kan ses isoleret fra sociale og politiske strømninger i et samfund.

Bogens 5. kapitel handler om køn og forskellige kønsidentiteter. Her lægges der op til at arbejde med, hvordan køn fungerer som kategoriseringsmekanisme i samfundet. Intolerance mod mennesker med en anden kønsidentitet kan bl.a. have karakter af såkaldte hadforbrydelser, der også tages op i kapitlet.

6. kapitel fokuserer på socialt udsatte i Danmark og i Europa. Denne vinkel eksemplificeres med romaer, der mange steder udsættes for både fordomme og social eksklusion. Samtidig er romaer i Danmark en meget lidt synlig gruppe – hvorfor synlighed, anerkendelse og positiv repræsentation som en vej til at bekæmpe fordomme og diskrimination diskuteres.

Projektet er støttet af Social- og Integrationsministeriet og forventes afsluttet ved begyndelsen af skoleåret 2013/14.

Udvalgte relaterede publikationer fra DIIS, Holocaust og folkedrab:

Intolerance i Europa – før og nu. Undervisningsmateriale om antisemitisme, racisme og diskrimination.

Stine Thuge og Tine Brøndum i samarbejde med OSCE og Anne Frank Huset (2008)

Eleverne skal lære at skelne. Erfaringer med antisemitisme, antimuslimske holdninger, undervisning i Holocaust og mellemøstkonflikten i danske skoler og ungdomsuddannelser. En eksplorativ undersøgelse.

Cecilie Felicia Stokholm Banke (2006)